

Gemeente Heerhugowaard

De Noord, Veenhuizen en het buitengebied: sociaal vitaal de toekomst in

Concept

29 januari 2014

COMPANEN

ADVIES VOOR
WONINGMARKT
EN LEEFOMGEVING

DATUM 29 januari 2014

TITEL De Noord, Veenhuizen en het buitengebied: sociaal vitaal de toekomst in

ONDERTITEL

OPDRACHTGEVER Gemeente Heerhugowaard

AUTEUR(S) Wietske Tideman (Companen)
Marnix Groenland (Companen)

PROJECTNUMMER 441.102/G

Boulevard Heuvelink 104
6828 KT Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem
info@companen.nl
www.companen.nl
(026) 351 25 32
@Companen
BTW NL001826517B01
IBAN NL96RABO0146973909
KVK 09035291

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Sociale vitaliteit in kleine kernen: een provinciaal project	1
1.2	Actuele ontwikkelingen in De Noord	2
1.3	Aanpak	2
1.4	Leeswijzer	3
2	Het DNA van De Noord e.o.	4
2.1	Ligging en ruimtelijke structuur van De Noord	4
2.2	Historie	5
2.3	Economische structuur	6
2.4	Sociale structuur	6
2.5	Voorzieningen en accommodaties	9
2.6	Dorpsraad	12
2.7	Conclusie	12
3	De toekomst in	14
3.1	Een toekomst voor verenigingen: de accommodaties	15
3.2	Voorzieningen voor ouderen	17
3.3	Kleinschalige nieuwbouw als wens	18
	Bijlage 1: Factsheets statistieken	1
	Bijlage 2: Gesproken personen en partijen	11

1 Inleiding

De gemeente Heerhugowaard heeft ten noorden van de stad een kleine kern, De Noord, met het buurtschap Veenhuizen en een buitengebied (kortweg 'De Noord' genoemd). In 2005 is voor dit gebied, samen met de bewoners, een wijkontwikkelingsplan gemaakt: Kompas op De Noord. De doorlooptijd van het wijkplan, waarin acties staan beschreven, is ten einde. Komende ontwikkelingen in het dorp vragen om een nieuwe blik op de toekomst.

In dit document kijken we naar De Noord: hoe zit het dorp in elkaar, hoe is het gesteld met de sociale vitaliteit en wat is er nodig om deze vitaliteit in de toekomst te garanderen?

1.1 Sociale vitaliteit in kleine kernen: een provinciaal project

Vitaliteit in kleine kernen is een actueel vraagstuk. Er is minder financiële ruimte voor investeringen in leefbaarheid en allerhande diensten, de bevolking verandert van samenstelling en omvang, het voorzieningenniveau kalft af. Vanuit dit (onzekere) toekomstperspectief is het voor vitaliteit in de kernen goed om naar de toekomst te kijken.

Wat is sociale vitaliteit?

Het antwoord op wat sociale vitaliteit inhoudt, is niet eenvoudig te geven, omdat wat voor de een vitaal heet te zijn, voor een ander dat niet is. Maakt het ontbreken van een supermarkt en een huisarts een kleine kern minder vitaal? Dat hangt er maar net vanaf aan wie je het vraagt. Voor gezonde jonge mensen met een auto zijn deze voorzieningen praktisch, maar niet noodzakelijk om prettig in het dorp te kunnen wonen. Voor een oudere die geen auto meer rijdt maakt het ontbreken van deze voorzieningen zijn omgeving onleefbaar omdat hij niet meer zelfstandig in zijn levensbehoeften kan voorzien. Kortom, vitaliteit is niet eenduidig te definiëren omdat verschillende mensen, verschillende eisen stellen aan hun leefomgeving.

Toch is iedereen het er over eens dat wat het leven prettig maakt, is dat men er voor elkaar is als er iets mis gaat. Dat kan in de persoonlijke sfeer, als er iemand in nood is, maar ook op groter niveau. Hoe handelt een kern als er een voorziening verdwijnt? En hoe zelfstandig handelt men, wordt er naar de gemeente gekeken of kan men alles goed af? Het vermogen om als dorpsamenleving te reageren op de ontwikkelingen die op je afkomen, zien wij als sociale vitaliteit.

Theorie: van traditioneel dorp naar woondorp

In het verleden hadden kleine kernen vaak kenmerken als: traditie, samenleven van mensen die in het dorp zijn opgegroeid en die op het dorp zelf zijn gericht voor werk, gebruik van voorzieningen, vrije tijd. Karakteristiek voor deze 'traditionele' kernen zijn functies die naast elkaar bestaan (wonen – werken - voorzieningen). Bij het 'traditionele dorp' hoort ook een duidelijke samenhang tussen de omvang van het dorp en het voorzieningenniveau. Bevolkingskrimp (of krimp van bepaalde leeftijdsgroepen) in deze dorpen leiden bijna 1-op-1 tot afkalven van voorzieningen.

Dit beeld is de afgelopen decennia veranderd, door de verstedelijking van het platteland, grotere (auto)mobiliteit voor een grote groep, sociale netwerken die zich over grotere gebieden uitstrekken. Veel kleine kernen hebben steeds meer het karakter van 'woondorpen', waarin mensen zich vestigen

omdat de woonomgeving er aantrekkelijk is. Zo ontstaat een samenleving waarin mensen elders werken en ook niet per se op de voorziening in het dorp zijn aangewezen.

Een onderzoek naar sociale vitaliteit in Noord-Holland

De provincie Noord-Holland heeft vijf gemeenten (Heerhugowaard, Medemblik, Schagen, Schermer en Spaarndam-Haarlemmerliede) een subsidie verstrekt om in samen te kijken naar de sociale vitaliteit van de kleine kernen. Elke gemeente heeft de zoektocht naar hoe om te gaan met de sociale vitaliteit anders ingevuld. Voor Heerhugowaard stond de vraag voorop om specifiek te kijken naar de kern De Noord en een vervolg te geven aan het 'Kompass op De Noord', het wijkontwikkelingsplan uit 2005.

1.2 Actuele ontwikkelingen in De Noord

In De Noord spelen enkele ontwikkelingen die aanleiding geven om opnieuw over de toekomst na te denken:

- Vergrijzing: veroudering van de bevolking roept vragen op over de geschiktheid van woningen, het (in stand houden van) voorzieningen, eenzaamheid, etc.
- 't Rondeel: per 1 januari 2014 vertrekken enkele functies uit 't Rondeel (de Rabobank, de gemeente en bibliotheek), waardoor de exploitatie en daarmee het bestaan van 't Rondeel op de tocht staan.
- Dorpshuis Veenhuizen: mocht het (oudere) beheerdersechtpaar er ooit mee stoppen, dan is de toekomst van het dorps huis onzeker.
- Veranderingen op het gebied van zorg en ondersteuning.

Kompass op De Noord

Kompass op De Noord is het wijkontwikkelingsplan dat in 2005 is opgesteld voor De Noord, Veenhuizen en het buitengebied. Het was het eerste wijkontwikkelingsplan voor de gemeente Heerhugowaard.

Het traject heeft een positief effect gehad op het dorp. Allereerst door het enthousiasme waarmee bewoners en medewerkers van de gemeente samen aan het plan hebben gewerkt. Daarnaast heeft het Kompass duidelijke resultaten geboekt, waaronder:

- duidelijkheid over draagvlak voor kleinschalige nieuwbouw en daarmee een aanjaageffect voor nieuwbouw Noordereiland;
- combinatie van bibliotheek en loketfuncties van Rabobank, gemeente en woningcorporatie Woonwaard in Info(N)oord, in 't Rondeel. Hierdoor was het mogelijk om de openingstijden van de bibliotheek uit te breiden.

1.3 Aanpak

Sociale vitaliteit is niet in cijfers alleen te vangen. Het gaat om tal van aspecten die vaak vooral kwalitatief van aard zijn. Vitaliteit in kleine kernen komt het best tot uitdrukking in de combinatie van tellen en vertellen. Een aantal indicatoren zegt iets over vitaliteit en de kracht van een gemeenschap. Minstens zo belangrijk zijn de verhalen in de dorpen. Er is daarom gebruik gemaakt van een combinatie van verschillende methoden om De Noord in beeld te brengen:

- gesprekken met bewoners. Op afspraak, maar ook door mensen aan te spreken in de bibliotheek, tijdens de Volksspelen of in de Hugo;
- gesprekken met professionals;
- gebruik van geschreven bronnen: rapporten en websites;

- gebruik van cijfermateriaal van de gemeente en CBS;
- een bewonersavond op 12 december 2013.

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk gaat in op De Noord: hoe zit het dorp in elkaar? We doen dit aan de hand van gesprekken die met bewoners zijn gevoerd en aan de hand van statistische bronnen.

In hoofdstuk drie kijken we de toekomst in: hoe blijft De Noord sociaal vitaal? Welke toekomstrichtingen zijn belangrijk?

2 Het DNA van De Noord e.o.

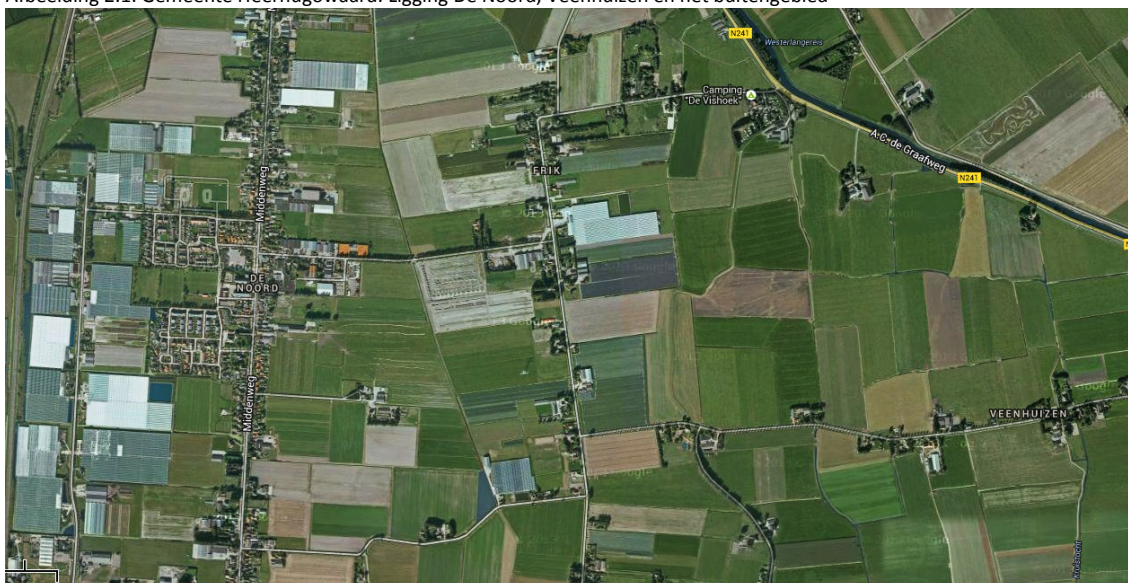
Heerhugowaard De Noord, het buurtschap Veenhuizen en het buitengebied. Een gemeenschap met een heel eigen karakter. Een gemeenschap die voor elkaar klaarstaat en waar overduidelijk de wil om er met elkaar wat van te maken voorop staat.

In dit hoofdstuk geven we een schets van De Noord, Veenhuizen en het buitengebied. We kijken naar de historie, naar het dorp nu en naar enkele statistische gegevens. We proberen daarbij vooral het dorp te duiden: hoe zit het in elkaar, hoe werken de verbanden en wat betekent dit voor sociale vitaliteit? Waar liggen de kansen en eventuele risico's voor de toekomst?

2.1 Ligging en ruimtelijke structuur van De Noord

De Noord, Veenhuizen en het buitengebied liggen ten noorden van de stad Heerhugowaard. Het dorp is ontstaan rondom de Middenweg, nog altijd de belangrijkste toegangsweg en verkeersader van het dorp. Ten oosten van De Noord ligt het buurtschap Veenhuizen. Ten westen van het gebied ligt het glastuinconcentratiegebied Alton, met daarin veel kassen, duidelijk zichtbaar op de luchtfoto hieronder.

Afbeelding 2.1. Gemeente Heerhugowaard. Ligging De Noord, Veenhuizen en het buitengebied

Bron: Google Earth, bewerking Companen.

Wie woont er in De Noord

In De Noord, het Buitengebied Noord en het industrieterrein (hierna kortweg “De Noord” genoemd) wonen in totaal ca. 3.300 mensen (waarvan 1.260 in de kern De Noord), samenwonend in 1.105 huishoudens. De leeftijdsopbouw van het gebied is ouder dan in Heerhugowaard als totaal.

Het aandeel koopwoningen is in De Noord en in het buitengebied groter dan gemiddeld. Ook de woningwaarden zijn hoger, dit komt door de aanwezigheid van grote bedrijven in De Noord en buitengebied.

In de bijlagen zijn *factsheets* opgenomen met daarin meer cijfermatige gegevens over de gemeente Heerhugowaard in zijn totaal, De Noord, het buitengebied en het bedrijventerrein.

2.2 Historie

De historie van De Noord begint met de drooglegging van de polder van Heerhugowaard in 1630. Investeerders hoopten om met deze drooglegging een stuk vruchtbaar land in bezit te krijgen. Helaas viel de vruchtbaarheid van de grond tegen, het rendement was laag. Zelfs in zoverre dat er na vier decennia discussie ontstond over het weer vol laten lopen van de polder. Visvangst zou meer opleveren dan vee op deze grond.

Uiteindelijk is de polder drooggehouden en ploeterden de boeren door, velen in een armlastig bestaan. De uitvinding van kunstmest bracht verandering in de armoede in de polder: boeren waren in staat om meer te verbouwen en de armoede nam iets af. Door de groeiende mogelijkheden neemt het aantal boeren toe en dat bood mogelijkheden om de polder verder te ontwikkelen.

De landbouwcrisis in 1880 zorgde ervoor dat boeren een andere inkomstenbron zochten. Veel boeren gingen over op tuinbouw. Op deze wijze konden zij met minder grond in hun levensonderhoud voorzien. Het betekende ook dat er meer gezinnen van minder grond konden leven: de bevolking breidde zich uit. Met de toename van de bevolking kon een dorp worden gevormd: De Noord. Er kwam middenstand en een school in het dorp. Ook de zo karakteristieke Heilig Hart kerk uit 1910 stamt uit deze tijd.

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde de omgeving: boeren gingen meer en meer over op (glas)-tuinbouw, minder mensen waren als boer actief en vonden hun werk elders. Toch bleef het dorp haar karakter behouden, mede omdat er geen grootschalige nieuwbouw bij De Noord is gepleegd. De Noord bleef daarbij een zelfstandig dorp, nabij de stedelijkheid van Heerhugowaard, maar nog altijd met een eigen karakter.

De historie van het buurtschap Veenhuizen gaat nog verder terug. Ook voor de inpoldering hoorde het gebied waarin Veenhuizen ligt al bij het vasteland. Vanaf de middeleeuwen is er al bewoning. In die tijd werd er een kerk gebouwd, waarvan de resten zijn teruggevonden. Het oudste monument van de gemeente staat in Veenhuizen: de luidklok uit 1460, die in de moderne klokkenstoel naast de nieuwe kerk hangt. Ook is in Veenhuizen het praalgraf van Reinoud van Brederode te vinden, dat stamt uit 1633.

Afbeelding 2.2. Gemeente Heerhugowaard. Foto's van de Middenweg

Bron: website www.heerhugowaarddenoord.nl

Grootschalige uitbreiding is aan De Noord voorbij gegaan en dat heeft het dorpse karakter in feite beschermd. Voor bewoners is behoud van het karakter ook erg belangrijk, plannen voor (grootschalige) nieuwbouw tussen Heerhugowaard en De Noord in de jaren '80 is dan ook tegengehouden door het dorp zelf. Dat betekent niet, dat er nooit mensen van 'buitenaf' in De Noord zijn komen wonen. Maar wel in zo'n gedoseerd tempo dat deze makkelijk in de gemeenschap werden opgenomen. Ondanks de duidelijke weerstand tegen grote uitbreiding, zien bewoners wel graag nieuwe aanwas in het dorp. Dat zorgt immers voor het levendig houden van het dorp en overleefend houden van voorzieningen. Mensen die nieuw in het dorp komen wonen, worden gestimuleerd om deel te nemen aan activiteiten. Zo wordt

er bijvoorbeeld gevraagd of mensen een organiserende rol op zich willen nemen bij de Volksspelen. En nieuwkomers in De Noord voelen zich welkom, zeker als zij zich actief inzetten in het dorpsleven.

2.3 Economische structuur

Van oudsher is De Noord en het buitengebied een agrarisch gebied. Het boerenleven was zwaar, de grond niet erg vruchtbaar. Na de komst van kunstmest en innovaties op het gebied van tuinbouw, richtten de boeren in De Noord zich tussen 1850 en 1940 meer en meer op tuinbouw. Wat begon als kleine familiebedrijfjes op stukken grond die net groot genoeg waren om te bewerken door één tuinder, groeide uit tot grotere (glas)tuinbedrijven en aanverwante bedrijfsactiviteiten.

Het gebied rondom Veenhuizen is meer gericht op veeteelt, wat ook duidelijk te zien is aan de verkaveling op de luchtfoto eerder in dit hoofdstuk.

Revitalisering van het kassengebied Alton

Het glastuinbouwgebied Alton rondom Heerhugowaard is rond 1965 ontstaan en is aan het einde van zijn eerste levenscyclus. Het gebied is rommelig en te kleinschalig van opbouw en men ziet graag een duurzamer glastuinbouw. Ook zitten sommige bestaande bedrijven door (vooral buitenlandse) concurrentie in een moeilijke economische positie. Een moderniseringsslag van Alton is daarom nodig. Daarbij is plek voor bedrijven die zich verder willen ontwikkelen of zich graag nieuw in het gebied willen vestigen.

Bron: provincie Noord-Holland

Aanmoedigen recreatie: 'Naar Buiten!'

De gemeente wil recreatie in het buitengebied graag aanmoedigen, zoals wordt beschreven in de Nota 'Naar Buiten!' uit 2010. De kansen zijn er, want het gebied heeft veel te bieden. Het buitengebied van Heerhugowaard kan meer dan nu beleving en attracties bieden. Om recreatie verder te stimuleren is de toegankelijkheid van het buitengebied vergroot door de aanleg van wandel- en fietsroutes: er zijn drie fietsroutes en één wandelroute die het gebied aandoen. Bij het vergroten van het aanbod in het buitengebied gaat het om activiteiten voor dagrecreatie, maar ook om verblijfsrecreatie, zoals Bed & Breakfasts, recreatiewoningen en kampeervoorzieningen. Dag- en verblijfsrecreatie kunnen immers niet los van elkaar worden gezien omdat deze elkaar vanuit oogpunt van economische haalbaarheid kunnen versterken. Het nieuw op te stellen bestemmingsplan moet het (agrarische) ondernemers gemakkelijker maken om nevenactiviteiten te starten. Ook het beleid rondom Bed & Breakfasts is verruimd om verblijfsrecreatie te stimuleren.

2.4 Sociale structuur

De Noord staat bekend als een samenhangend dorp, ook bij mensen van buitenaf. Een dorp waar men elkaar kent en opvangt, als dat nodig is. Er zijn veel structuren in het dorp, variërend van familie, de kerk tot verenigingsleven, de school of clubs. Bijna iedereen is wel bij één van deze structuren betrokken. Ze vormen de basis van het dorp en zorgen er ook voor dat men zich thuis voelt en ook als men ouder wordt, zo lang mogelijk zelfstandig (in het dorp) kan blijven wonen. In een hechte gemeenschap, waar men graag woont.

Tuinbouw: op elkaar rekenen als dat nodig is

De saamhorigheid in De Noord vindt haar oorsprong in de vroege tuinderstijd. De tuinbouw heeft een veel intensiever karakter dan landbouw. Tuinbouwers wonen dicht bij elkaar en de oogst is kwetsbaar. Allemaal maakten ze er het beste van, zo goed en zo kwaad als dat ging. Men zat in hetzelfde schuitje, want als de oogst van een jaar tegenviel, gold dat voor iedereen. De solidariteit was groot. Men stond direct voor elkaar klaar bij problemen. Als er een buur ziek werd, dan ging je helpen, anders zou de oogst immers verloren gaan. En de nabijheid zorgde voor veel sociale contacten. Deze historie werd genoemd als bakermat voor de goede saamhorigheid die nog altijd in De Noord is terug te vinden.

Familie

In De Noord en in het buitengebied wonen veel mensen die er hun hele leven al wonen. Er zijn veel familieverbanden in het dorp. De binding met het dorp blijft, ook bij de mensen die voor studie of werk vertrekken. In de huizen op het recent opgeleverde Noordereiland wonen veel mensen die in De Noord zijn opgegroeid en nu met hun jonge gezin graag weer in De Noord wilden komen wonen.

Buurten georganiseerd

Een succesfactor van de saamhorigheid is de organisatie op kleine schaal. De Noord is opgedeeld in ca. 16 wijken, waarin bewoners onderling vaak goed contact hebben.

Ook bij de jaarlijkse Volksspelen in augustus komt deze organisatie terug; de wijkjes bouwen een praalwagen voor deze dag met een actueel, lokaal thema. In de middag strijden de verschillende buurten tegen elkaar en 's avonds is er feest.

Verenigingen

Het verengingsleven is belangrijk voor De Noordenders. De sportverenigingen kennen goede ledenaantallen. De voetbalvereniging HugoBoys vormt de spil van het verenigingsleven. De voetbalvelden zijn midden in het dorp te vinden en de kleedkamers zijn in het dorpshuis.

Ook zijn er tal van gezelligheidsverenigingen in het dorp, opgericht ter ontmoeting of om sociale cohesie in het dorp aan te moedigen. We noemen bijvoorbeeld Humulus Lupulus, een groep (jonge) mannen uit De Noord, die zich maatschappelijk betrokken voelen. Naast gezelligheid onderling, is de doelstelling om de sociale samenhang in De Noord te vergroten. Dit doen zij door allerhande activiteiten te organiseren voor het hele dorp.

Naar elkaar omkijken en samenzijn

De katholieke Heilig Hart van Jezuskerk heeft nog altijd een belangrijke bindende functie. Niet alleen in religieus opzicht, want ook in De Noord gaan steeds minder mensen naar de mis. Vooral het sociale en traditionele karakter is erg belangrijk, voor zowel jong als oud. Vanuit de kerk functioneren verschillende netwerken die de gemeenschap ondersteunen. Zo bezoekt en ondersteunt Caritas mensen die het moeilijk hebben door ziekte of ander leed. Een ander

Afbeelding 2.3. Heilig Hart van Jezus kerk

voorbeeld is de succesvolle Vormselwerkgroep voor (en door) jongeren. In de pastorie van de kerk vergaderen de verschillende werkgroepen en hebben de jongeren uit de kerk en de (kwetsbare) ouderen uit het dorp hun ontmoetingsmomenten.

Ouder worden in De Noord

In De Noord woont nu al een relatief groot aantal ouderen en de komende jaren neemt dit aantal toe. Men woont er graag en wordt dan het liefst ook oud in De Noord. Erg veel geschikte woningen voor ouderen zijn er niet, veel mensen worden oud in de woning waar zij altijd al woonden. Het alternatief is om in Heerhugowaard Centrum in een geschikte woning, een verzorgingshuis of aanleunwoning te gaan wonen. Hoewel er mensen zijn die deze stap maken, blijven de meesten liever in hun eigen woning in De Noord wonen. Met hulp van familie, vrienden, burens en een groot sociaal netwerk en vangnet in De Noord, lukt dit redelijk goed. Mantelzorg is belangrijk: in De Noord wordt er meer mantelzorg gedaan en ontvangen dan gemiddeld in de gemeente. Ook ziet de welzijnsorganisatie dat er minder hulpvragen uit De Noord komen, het dorp regelt veel zelf.

Een kritische noot hierbij is dat hoe goed de opvang van problemen ook geregeld is, er wel behoefte is en blijft aan voorzieningen voor ouderen. Ontmoeting is erg belangrijk: het netwerk mag groter zijn dan de directe familie. Ook vervoer is een belangrijke voorziening, om zo de mogelijkheid te hebben zelfstandig ergens heen te gaan, De HugoHopper voorziet hierin. De bibliotheek en de supermarkt in het dorp worden ook erg gewaardeerd, de dagelijkse voorzieningen zijn zo in het dorp voorhanden.

Afbeelding 2.4. Gemeente Heerhugowaard. HugoHopper

Bron: www.hugohopper.nl

Preventief huisbezoek

Sinds 1999 worden in de gemeente Heerhugowaard preventieve huisbezoeken afgelegd bij bewoners die ouder zijn dan 75 jaar. Het doel is om zelfstandig wonende ouderen te informeren over regelingen en voorzieningen (met het oog op de toekomst) en ook om eventuele problemen en / of wensen te signaleren op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Het meest recente verslag van deze huisbezoeken in De Noord stamt uit 2011. De belangrijkste conclusies daaruit:

- Men woont graag in De Noord: niemand woont er niet graag!
- Vergeleken met andere wijken in Heerhugowaard, is het eigen woning bezit van de ondervraagden hoog. Voor 95% van de ondervraagden voldoet de woning, 97% van de ondervraagden maakt nu geen gebruik van een individuele voorziening.
- 30% van de ondervraagden overweegt een verhuizing naar een geschikte woning.
- Over de bereikbaarheid van de voorzieningen is men opvallend tevreden: 90% heeft geen klachten. Van de 10% die niet tevreden is, noemt de helft de bereikbaarheid van bank / postkantoor als probleem.
- 48% van de ondervraagde ouderen geeft aan in goede gezondheid te zijn.
- Veel ouderen hebben te maken met een ingrijpende gebeurtenis, zoals overlijden van een naaste of ziekte. Alle ouderen geven aan dat zij op andere mensen kunnen terugvallen bij verdriet en problemen. Voor dagelijkse problemen kan 83% bij de omgeving terecht.
- Het aantal ondervraagden dat mantelzorg geeft (22%) of mantelzorg ontvangt (31%) is hoger dan in andere wijken.
- Veruit de meeste mensen missen geen sociale contacten (83%). Op één persoon na heeft iedereen contact met familie. Ook hebben veel mensen contacten in de buurt (94%). 65% bezoekt regelmatig activiteiten, met name in het dorpshuis.
- De Hugohopper is bekend onder de ouderen en er wordt, in vergelijking met de andere wijken, veel gebruik van gemaakt.

Bron: WonenPlus Heerhugowaard, Resultaten Preventief Huisbezoek 2011

Ontmoeting voor ouderen: NOC

De Noord kent niet veel fysieke voorzieningen voor ouderen. De KBO is actief in De Noord en organiseert wekelijks een soos en ouderengym en regelmatig andere activiteiten en bijeenkomsten voor haar leden. Voor kwetsbare ouderen ligt eenzaamheid echter op de loer. Enkele dorpsbewoners hebben daarom, met een startsubsidie van de gemeente, De Noordender Ontmoeting en Contact (NOC) gestart. Elke twee weken komt de NOC bij elkaar in de pastorie van de kerk. Daar drinken de ouderen die hieraan behoefte hebben, samen een kop koffie. Elke maand organiseert de NOC een maaltijd voor de ouderen die daar behoefte aan hebben, in het dorpshuis.

2.5 Voorzieningen en accommodaties

Hoewel er voor de dagelijkse boodschappen en medische zaken weinig voorzieningen zijn, zijn er tal van sociale voorzieningen en accommodaties in het dorp. Men koestert wat er is en beseft dat niet alles in De Noord kan zijn. De volgende voorzieningen zijn in het dorp te vinden:

- Voor dagelijkse boodschappen is er een kleine supermarkt (fam. Groen). Veel mensen doen echter boodschappen in een grotere supermarkt in Heerhugowaard. Dat zet het voortbestaan van de supermarkt op de langere termijn onder druk.
- Andere winkels, die overigens klanten vanuit de omgeving trekken, zijn de fietswinkel van Edwin Groen en de brocante winkel 'Appeltje-Eitje'.
- Verzorgend: er zijn twee kapsalons in De Noord: Kapsalon Frank en Kapsalon Margret de Boer.
- Zorg: er is sinds kort een fysiotherapiepraktijk gevestigd en er zijn twee zorgboerderijen.
- Ook in horeca heeft De Noord wat te bieden: Café-Partycentrum Bleeker, snackbar Hugo en een Chinees restaurant.
- Kinderen gaan naar de Sint Josephschool.

- Voor sport kunnen bewoners terecht bij de sporthal, de HugoBoys (voetbal), de HugoGirls (handbal) of Tennisvereniging 't Noordend.
- Verenigingen kunnen terecht in het goed bezette dorps huis in De Noord of in het dorps huis 't Zwaantje in Veenhuizen.

Dorps huis

Het dorps huis in De Noord ligt centraal in het dorp, aan de voetbalvelden van de Hugoboy's. De Hugoboy's zijn dan ook een belangrijke gebruiker van het dorps huis: de kleedkamers en kantine van de voetbalvereniging zijn in het dorps huis gevestigd. Ook andere verenigingen maken goed gebruik van het dorps huis, zoals de tafeltennisvereniging, de KBO, De Noordender Ontmoeting & Contact, Scouting en de peuterspeelzaal. Uit een onderzoek onder ouderen (zie voor meer toelichting het groene kader in de vorige paragraaf) bleek het dorps huis voor hen een van de belangrijkste voorzieningen te zijn.

Het dorps huis wordt gedragen door het dorp: in 1999 is het door bewoners samen opgeknapt. De bezetting en financiële staat van het dorps huis en de stichting is goed.

Afbeelding 2.5. Gemeente Heerhugowaard. De Hugoboy's

Bron: website www.heerhugowaarddenoord.nl

't Rondeel

Sinds jaren is er een bibliotheek in De Noord, gevestigd in 't Rondeel. De openingstijden van de bibliotheek zijn verruimd, nadat Info(N)oord een plek kreeg in 't Rondeel. In Info(N)oord zijn informatiepunten te vinden van corporatie Woonwaard, van de gemeente en de Rabobank. Ook is 't Rondeel in gebruik door de handbalsters van de Hugogirls, die er twee kleedkamers en hun kantine hebben en door Buitenschoolse Opvang Pinkeltje. Ten slotte is er een ruimte die door jongeren gebruikt kan worden. Het gebruik daarvan wisselt, afhankelijk van de behoefte uit het dorp.

Per 1 januari 2014 verdwijnen de functies van Info(N)oord uit 't Rondeel. Daarmee is het voor de bibliotheek niet meer mogelijk om de huidige openingstijden te handhaven. Het aantal uren dat de bibliotheek in De Noord open kan zijn, zakt onder de norm die de bibliotheek voor haar vestigingen heeft gesteld. De functie staat daarmee op de tocht. Vanuit het dorp geeft dit veel zorgen, met een toename van het aantal leden ten gevolg. De bibliotheek kent een relatief hoog ledenaantal, van ca. 50% van de bewoners. Voor veel bewoners is de bibliotheek een belangrijke voorziening, zij voelen zich er erg bij betrokken. De bibliotheek ziet haar positie in het dorp en zoekt naar manieren om haar functie in De Noord te behouden: door andere huisvesting of door samenwerking met anderen.

Naast de zorgen om het voortbestaan van de bibliotheek, roept dit ook vragen op over de toekomst van 't Rondeel. Wat kan de invulling zijn als de bibliotheek en Info(N)oord uit de accommodatie verdwijnen?

Dorps huis 't Zwaantje in Veenhuizen

Ook Veenhuizen kent van oudsher een café / dorps huis: 't Zwaantje. Dit dorps huis is in bezit van een stichting en het beheer is ondergebracht bij een echtpaar dat er sinds jaar en dag voor zorgt dat het

dorpshuis reilt en zeilt. Het dorpshuis kent tal van activiteiten, zoals een biljarttoernooi, en wordt door verschillende verenigingen in de omgeving gebruikt, zoals toneelverenigingen, de vrouwenvereniging. Hoewel het dorpshuis goed is onderhouden, is het wel wat verouderd. Daarnaast zijn er zorgen over hoe het verder moet als het beheerdersechtpaar er onverhoopt mee moet stoppen. Zij beheren het dorpshuis belangeloos, maar het is de vraag of een opvolger wederom belangeloos het beheer op zich neemt. Het echtpaar denkt liever niet aan de toekomst en er is dan ook (nog) niet nagedacht over de toekomst.

Wijkmonitor 2013

In 2011 en in 2013 zijn grootschalige onderzoeken uitgevoerd naar de leefbaarheid, de veiligheid en de sociale structuur van de verschillende wijken van Heerhugowaard. De uitkomsten van deze twee Wijkmonitoren zijn redelijk met elkaar te vergelijken. Voor De Noord (die bestaat uit de wijken De Noord, het bedrijventerrein en het Buitengebied Noord) komen, in vergelijking met het gemeentelijk gemiddelde, de volgende opvallende zaken naar voren:

- De bewoners van De Noord waardeerden in 2011 en 2013 de fysieke voorzieningen (openbare verlichting, groenvoorzieningen, speeltoestellen, speel- en trapveldjes, losloopgebieden voor honden, wandel- en fietsroutes, toegankelijkheid van voetpaden en parkeergelegenheid) onder het gemeentelijk gemiddelde.
- Over het onderhoud is men in De Noord op één wijk na (Rivierenwijk) het minst tevreden. De tevredenheid over het onderhoud is in 2013 52%.
- De tevredenheid over sociale voorzieningen is tussen 2011 en 2013 afgenomen: 37% van De Noord is tevreden ten opzichte van 45% gemiddeld in Heerhugowaard.
- De bewoners van De Noord zijn over veel aspecten positiever dan in 2011. Men is met name meer tevreden over de woning, woonomgeving, leefbaarheid, sfeer en de mensen. Bewoners geven in 2013 een hoger cijfer voor hun woning dan in 2011: Van een 7,5 naar een 7,9. Ook worden 'de mensen' in de eigen wijk hoger gewaardeerd dan in 2011.
- De waardering van voorzieningen scoort in De Noord het laagst met een 6,1, terwijl het gemeentelijk gemiddelde een 7,0 is.
- Over het algemeen voelen zich bewoners van De Noord even veilig als in de gemeente gemiddeld. 45% van de Noordenders voelen zich nooit of zelden onveilig. Zij geven aan dat de reden voor het onveiligheidsgevoel vooral door inbraak / overval of beroving komt.
- Tussen 2011 en 2013 was er in De Noord een opmerkelijke toename van het aantal bewoners die hun buurt als (zeer) prettig ervaart: 99% ervaart de buurt als (zeer) prettig, dat is meer dan gemiddeld (in 2011 was dit 89%). De binding met de wijk is zeer goed: 85% van de mensen blijft hier graag wonen (78% gemiddeld in Heerhugowaard).
- De inwoners van De Noord zijn erg actief voor hun wijk: in 2011 was 38% van de bewoners actief voor het verbeteren van de wijk, tegen 19% gemiddeld voor heel Heerhugowaard. In 2013 was 41% van de bewoners actief, tegen 17% gemiddeld.
- Daarnaast is er nog potentie voor intensievere inzet van bewoners: 68% van de bewoners wil graag een actieve(re) rol spelen bij leefbaarheid van hun dorp, dat percentage is flink hoger dan in andere wijken (49% gemiddeld in Heerhugowaard).
- Het aantal sporters in De Noord daalt. In 2011 gaf 76% van De Noord aan wekelijks een sport te beoefenen, wat bovengemiddeld is. In 2013 was dit slechts 61%.

Bron: Wijkmonitor gemeente Heerhugowaard 2011 en 2013.

2.6 Dorpsraad

Dorpsraad De Noord / Veenhuizen zet zich in voor de kwaliteit van de leefomgeving van De Noord, Veenhuizen en het buitengebied. Zij is het aanspreekpunt voor de gemeente als het gaat om zaken die De Noord aangaan en zijn ook andersom, aanspreekpunt voor bewoners als het gaat om zaken die spelen in het dorp. Het bestuur van de dorpsraad kent vijf leden, uit het hele gebied (zowel De Noord als Veenhuizen). De dorpsraad werkt met verschillende werkgroepen, elk met een eigen thema en taak.

Elke twee weken komt 'het Contact' uit, het dorpskrantje waarin allerlei zaken die het dorp aangaan (sport, kerk, dorpsraad, persoonlijke berichten etc.) staan vermeld. Het Contact wordt erg goed gelezen.

Bewoners kennen de dorpsraad en vertrouwen de dorpsraad de rol toe van belangenbehartiger en visionairs voor het dorp. Ook het contact met de gemeente is goed, de lijnen zijn kort.

2.7 Conclusie

De conclusie vanuit het voorgaande is positief. Noordenders wonen over het algemeen naar grote tevredenheid in hun dorp. Er is een actief en groot verenigingsleven en er zijn sociale netwerken en vangnetten voor als iemand in het dorp het moeilijker heeft. Voor de maat van een dorp als De Noord is het voorzieningenniveau redelijk en men koestert wat er is. Het voortbestaan van de bibliotheek is daarbij erg belangrijk en actueel. Bewoners vinden het belangrijk om gezinnen in het dorp te behouden en aan te trekken. Zij zijn de sleutel voor het behouden van het bloeiende verenigingsleven en de voorzieningen in het dorp.

Wat zijn de belangrijkste collectieve karaktereigenschappen van De Noord? Wat maakt het dorp zo 'eigen'? We noemen enkele bepalende factoren:

- Tuinbouwkarakter vormend voor de saamhorigheid.
- Geen grote uitbreiding van het dorp, nieuwkomers gedoseerd.
- Sociale structuren zorgen voor sociale vitaliteit.
- Dorp doet veel zelf om verenigingen en voorzieningen overeind te houden.
- Als dorp niet overal invloed op (bijvoorbeeld: woningbouw, beleid van gemeente en organisaties) en dat geeft onrust en zorgen voor de toekomst.

Afbeelding 2.6. Gemeente Heerhugowaard. Veenhuizen

Bron: Wikipedia.

3 De toekomst in

De conclusie is duidelijk: De Noord is een sociaal vitaal dorp met bewoners die zich voor elkaar en voor het dorp inzetten. Toch is ook De Noord geen beschermd gebied, ontwikkelingen die we overal tegenkomen gaan ook aan De Noord niet voorbij. Dat roept de vraag op: wat houdt De Noord sociaal vitaal in de toekomst?

Met alle verhalen en gegevens over De Noord in het achterhoofd, blijkt dat alle toekomstrichtingen met het sociale leven te maken hebben. Men wil het verenigingsleven, voorzieningen en accommodaties overeind houden en voldoende ontmoeting, met name voor ouderen, waarborgen. Deze thema's zien we dan ook als het belangrijkste voor de toekomst:

- Een toekomst voor verenigingen: de accommodaties
- Voorzieningen voor ouderen
- Kleinschalige nieuwbouw als wens

Op 12 december 2013 zijn deze onderwerpen besproken tijdens een bewonersavond in Café Bleeker (zie groene kader hieronder).

Bewonersavond op 12 december 2013

Op 12 december 2013 was er een geslaagde avond in zaal Bleeker over de toekomst van de bibliotheek en de accommodaties in De Noord. Ca. 80 bewoners waren aanwezig om de resultaten van voorliggend onderzoek te horen. Bibliotheek Kennemerwaard vertelde meer over de stand van zaken en de toekomst van de bibliotheek in De Noord.

Daarna is er gediscussieerd over de toekomst, aan de hand van verschillende stellingen:

1. Verenigingen in De Noord kunnen nog meer gezamenlijk optrekken
2. Er zijn voldoende functies die 't Rondeel kunnen vullen als de bibliotheek verhuist
3. 't Rondeel is overbodig, Hugogirls en BSO kunnen elders ondergebracht worden
4. Er missen voorzieningen voor ouderen om in De Noord te blijven wonen
5. Bewoners kunnen meehelpen om openingstijden van de bibliotheek uit te breiden

Bewoners die er niet bij waren, kregen tot half januari 2014 de kans om via internet op bovenstaande stellingen te reageren.

Bieb De Noord in school
NHD 14-12-2013

Rob Bakker
r.bakker@bdcmedia.nl

Heerhugowaard * Het dorp De Noord houdt zeer waarschijnlijk z'n eigen bibliotheekvoorziening. In de basisschool komt in de loop van het komende jaar een aantal leslokalen beschikbaar voor de collectie. Er wordt nog een nieuwe gebruiker gezocht voor de ruimte die de bibliotheek nu nog heeft in dorpscentrum 't Rondeel. Ook een commerciële functie behoort tot de mogelijkheden. De openingstijden worden teruggebracht van 18 naar 15 uur per week. Het kan weer op het vertrouwde niveau worden gebracht, maar dan moeten er wel vrijwilligers in het dorp te vinden zijn die dit mogelijk maken. De bevolking van de Noord wordt ook gevraagd suggesties te doen voor invulling van de vrijkomende ruimte in 't Rondeel. Dat is nodig om de exploitatie sluitend te krijgen. 't Rondeel wordt straks alleen nog gebruikt door de buitenschoolse opvang en handbalvereniging Hugo Girls. Op een donderdag gehouden informatiebijeenkomst werd al verschillende ideeën gelanceerd, zoals een dagopvang voor de ouderen in De Noord. Zo'n voorziening is er nu nog niet in het dorp. Ook kan er wat de gemeente betreft een ondernemer in komen. De gemeente is eigenaar van het pand aan de Middenweg.

Sterke sociale samenhang

Heerhugowaard * Het circa 1500 inwoners tellende dorp De Noord heeft een zeer uitgebreid en hecht verenigingsleven. Volgens onderzoekerster Wietske Tideman van Bureau Companen kunnen de bewoners met recht trots zijn op de sociale samenhang. „Je merkt dat ze generaties lang gewend zijn elkaar te helpen. De bewoners doen veel zelf, verwachten niet alles van de overheid. Maar ze beseffen ook dat het moeilijk wordt alle voorzieningen overeind te houden.” Companen stuurt onderzoek en aanbevelingen, bekostigd met provinciale subsidie, binnenkort richting politiek.

Bureau Companen heeft onderzoek gedaan naar de toekomst van De Noord als vitale dorpskern. Kernvraag is hoe de leefbaarheid in het vergrijzende dorp op de lange termijn behouden kan blijven.

Bron: Noordhollands Dagblad, 14 december 2013.

3.1 Een toekomst voor verenigingen: de accommodaties

In het vorige hoofdstuk constateerden we dat er veel accommodaties in De Noord (en Veenhuizen) zijn waar verenigingen, clubs en maatschappelijke instellingen gebruik van maken. Vraagstukken rondom (toekomstige) leegstand in 't Rondeel en een onzekere (verre) toekomst voor Het Zwaantje in Veenhuizen geven aanleiding om te kijken naar de toekomst van de verschillende accommodaties in het dorp.

Bibliotheek

Bijna iedereen die in het kader van dit project is gesproken, geeft het belang aan van het behoud van de bibliotheek in De Noord. Er was veel onrust en onzekerheid na het bericht dat Info(N)oord uit 't Rondeel zou vertrekken en de consequenties die dit zou hebben voor de mogelijkheden van de bibliotheek.

De relatie tussen de bibliotheek en het dorp is duidelijk: de helft van het dorp is lid en men komt ook daadwerkelijk boeken lenen. Ook de bibliotheek voelt deze verbinding en ziet een toekomst in De Noord, vooral voor de jeugd. Zij zoekt dan ook naar mogelijkheden om, ondanks alle bezuinigingen waar de bibliotheek mee te maken krijgt, een functie in De Noord te behouden. Momenteel wordt verkend of de bibliotheek een plek in de school kan krijgen.

Bewoners betrokken bij de bibliotheek - ideeën van bewoners

Eén van de stellingen tijdens de avond op 12 december luidde: 'Bewoners kunnen meehelpen om openingstijden van de bibliotheek uit te breiden'. Over het algemeen was men het hier mee eens. De bibliotheek is belangrijk voor veel mensen en men wil zich er best voor inzetten om ervoor te zorgen dat de bibliotheekvestiging open blijft in de toekomst. Ook de openingstijden in de avond vindt men belangrijk, zodat iedereen in de gelegenheid is om de bibliotheek te bezoeken. Een aantal ideeën:

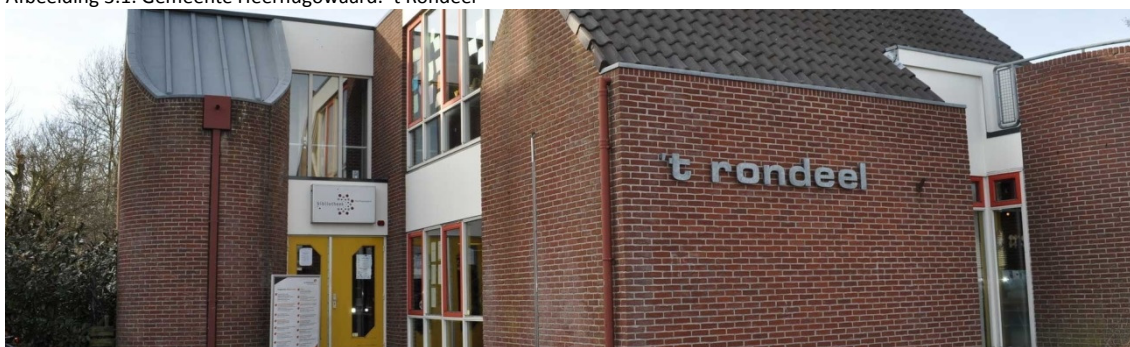
- **Vrijwilligers betrekken** bij het dagelijkse reilen en zeilen van de bibliotheek. Dat kan door een 'pool' te maken waarbij vrijwilligers in diensten meedraaien met professionals. Het is belangrijk om mensen actief te benaderen om zich hiervoor in te zetten, bijvoorbeeld via de ouderhulplijst van de school aan het begin van het schooljaar. De verwachtingen van het soort werk en de intensiteit moet daarbij wel duidelijk zijn.
- **Activiteiten** om bewoners bij de bibliotheek te betrekken, zoals een leesclub, koffieochtenden, een Leescafé zoals in de bibliotheek in Heerhugowaard Centrum door cliënten van Reigersdaal) of een voorleesproject, aan ouderen, maar ook door ouderen.
- **Meer leden werven** om het ledenaantal te laten groeien of stabiel te houden.

Functies in 't Rondeel en het dorpshuis

Als de functie van de bibliotheek en Info(N)oord uit 't Rondeel vertrekken, ontstaat ruimte die kan worden ingevuld door nieuwe gebruikers, of door gebruikers van het dorpshuis (of andere accommodaties) die een groeiende ruimtevrage hebben.

Een andere oplossingsrichting is om de functies die nu in 't Rondeel zijn gehuisvest, op een andere locatie te huisvesten, waardoor 't Rondeel vrijkomt.

Afbeelding 3.1. Gemeente Heerhugowaard. 't Rondeel

Bron: website www.heerhugowaarddenoord.nl

Toekomst Rondeel - ideeën bewoners

Op 12 december gingen twee stellingen heel nadrukkelijk over 't Rondeel: overbodig óf voldoende functies om de (toekomstige) leegstand in 't Rondeel te kunnen invullen.

Uit de reacties bleek dat bijna iedereen wel een functie voor 't Rondeel weet te bedenken, overbodig is het gebouw dus niet. Bewoners denken dat een commerciële invulling zich vanzelf meldt als er ruimte te huur of te koop komt. Een zoektocht naar een maatschappelijke invulling is veel lastiger, omdat zij wel een huurprijs moeten betalen die dekkend is. Los daarvan werden de volgende suggesties gedaan:

- De **handbalvelden** liggen achter 't Rondeel en daarmee is het logisch dat de kleedkamers en de kantine van de Hugogirls in 't Rondeel zijn gevestigd. Voor veel bewoners is verplaatsing van de handbalvoorzieningen dan ook niet denkbaar. Anderen kijken daar anders tegenaan: samenwerking is een logische stap in de toekomst, dat scheelt uiteindelijk kosten (waarvoor aanvankelijk wel een grote investering gedaan moet worden).
- 't Rondeel (deels) **commercieel exploiteren**. Zo zei iemand: "t Rondeel biedt meer dan wat er de laatste 20 jaar is uitgehaald: ondernemers staan te springen! Het 'oubollige' Rondeel maakt plaats voor een centrum voor jong én oud. De Noord wordt een levendig centrum". Commerciële invulling kan volgens bewoners bestaan uit een bakker, slager, fitness, een grote kapsalon met massage en / of pedicure, etc.
- **(Para)medische functies** in 't Rondeel, in aansluiting op vergrijzing en behoefte van ouderen. Genoemd werden een huisarts, gezondheidscentrum, tandartspraktijk, wijksteunpunt, podotherapeut, pedicure of een fysiotherapeut.
- **Dagopvang** voor verstandelijk gehandicapten, die warme maaltijden voor ouderen bereiden (wat dan vers is en géén tafeltje-dekje-opwarmmaaltijd uit de magnetron). Dit is tevens een ontmoetingspunt voor de ouderen. Ook dagbesteding voor ouderen werd meermalen genoemd.
- Als kinderdagverblijf Pinkeltje naar 't Rondeel verhuist, zijn **kinderopvangvoorzieningen** (kinderopvang en buitenschoolse opvang bij elkaar, dat is een logische combinatie. De oude Rabobank, waar het kinderdagverblijf nu zit, is dan commercieel te exploiteren. Keerzijde hiervan is dat de oude Rabobank aangepast is aan de wensen en eisen van de kinderopvang.

Samenwerking tussen verenigingen

De Noord kent een zeer actief verenigingsleven, zeker op sportief gebied. Het is dan ook erg belangrijk voor bewoners dat dit verenigingsleven actief en bloeiend blijft. Verenigingen in het hele land hebben moeite met de invulling van bestuursfuncties en de betrokkenheid van leden bij de praktische taken rondom de vereniging. Hoewel er in De Noord geen grote problemen zijn rondom verenigingen, denken men uiteraard wel na over de toekomst, ook met accommodatievraagstukken in het achterhoofd.

Samenwerking verenigingen - ideeën bewoners

De meningen over samenwerking tussen verenigingen verschillen. De één vindt het logisch, zelfs fusie van verenigingen is bespreekbaar. Voor anderen is dat lastiger, men is bang dat met samenwerking het karakter van de vereniging verandert en dat de 'feeling' met de achterban verdwijnt.

Genoemd op de bewonersavond:

- **Besturen** zijn lastig te vullen, waardoor bestuursfuncties oningevuld blijven. Samenwerking zou dat probleem kunnen oplossen. Zo zou je bestuursfuncties kunnen combineren (gezamenlijke penningmeester). Of op een andere manier taken samenvoegen, zoals facilitair en de kantine. Als nadelen worden in de discussie genoemd dat de belasting voor een overkoepelend bestuur te groot wordt, dat de feeling met de achterban dan kwijt is.
- **Gezamenlijk activiteiten** organiseren. Men doet al heel veel voor de verenigingen. Als voorbeeld het geld ophalen voor Sint Nicolaasviering; elke vereniging doet dit voor zich, als je dit gezamenlijk doet, scheelt dat veel geld en organisatie.
- Meer samenwerking in **accommodaties**, zoals de velden van verschillende sportverenigingen bij één clubhuis situeren (voetbal-, tennis- en handbalvereniging). Kantinediensten samen, onderhoud van velden en accommodaties, praktische zaken zijn dan makkelijker in te vullen.
- **NOC en KBO** organiseren activiteiten voor dezelfde doelgroep (senioren). Daarin zouden ze samen kunnen optrekken.

Aanbeveling: mogelijke oplossingsrichtingen verkennen

Om een volledig beeld te krijgen van waar in de nabije en verdere toekomst behoefte aan is en waar mogelijkheden zijn, is het aan te raden om een verkenning te doen van het gebruik en de wensen van de verschillende verenigingen in alle accommodaties in De Noord en Veenhuizen. Na deze inventarisatie is te kijken naar verschuivingen of andere invullingen, waardoor alle accommodaties een goede, rendabele en toekomstbestendige invulling kennen.

3.2 Voorzieningen voor ouderen

De Noord vergrijst de komende jaren. Veel ouderen blijven het liefst in De Noord wonen. Met behulp van het sociale netwerk kan men heel lang zelfstandig blijven wonen. Dat past binnen het veranderende rijksbeleid, waarbij minder mensen in aanmerking komen voor een plek in een verzorgingshuis en voor een deel van de zorg naar mantelzorgers en vrijwilligers wordt gekeken. Hoewel de gemeenschap nu al veel zorg en ondersteuning op zich neemt, is het ook goed om naar de toekomst te kijken, als de vergrijzing toeneemt.

Prettig ouder worden in De Noord

De Noord is voor veel oudere bewoners een prettige plek om te wonen: een veilige gemeenschap, waar familie en vrienden dichtbij zijn, waar verenigingen zijn en sociale kaders (zoals de kerk). Er wordt veel mantelzorg gegeven en ontvangen in De Noord, men zorgt voor elkaar. Dat beeld wordt bevestigd door het feit dat er minder vaak een beroep wordt gedaan op welzijnsdiensten van WonenPlus dan in andere wijken in Heerhugowaard. Het voorzieningenniveau in De Noord is beperkt, maar men doet het met wat er is. Het dorpshuis met haar activiteiten, de supermarkt, de bibliotheek en de mogelijkheid om in Heerhugowaard te komen met de Hugo Hopper zijn erg belangrijk.

Ontmoeting belangrijk

Sociale contacten, aanspraak en gezelligheid is voor (bijna) iedereen belangrijk. Voor (kwetsbare) ouderen met een toenemende zorgvraag en afnemende mobiliteit wordt de wereld steeds kleiner. Voor sociale contacten zijn zij aangewezen op de directe omgeving. Bewoners in De Noord hebben daarom het NOC opgezet, nader beschreven in het vorige hoofdstuk. Met toenemende vergrijzing in het achterhoofd, is de verwachting dat de behoefte aan laagdrempelige ontmoeting toeneemt. Uitbreiding van de activiteiten van NOC in de toekomst geeft wellicht antwoord op deze behoefte. Te denken valt aan een open inloop, meer informatievoorziening. etc.

Voorzieningen voor ouderen - ideeën bewoners

De Noord moet voor iedereen een prettige woonplek zijn, ook voor de mensen voor wie zelfstandig wonen moeilijker is of wordt. Dat vindt iedereen belangrijk. Op 12 december is daarom ook gesproken over wat er aan voorzieningen mist voor deze groep. De volgende dingen werden genoemd:

- Creëer een **netwerk** waarin vrijwilligers, huisarts, wijkverpleging, fysiotherapie, thuiszorg, welzijn, etc., samenwerken om de zorg zo optimaal mogelijk te maken.
- **Ontmoetingsplek** voor ouderen, wellicht in combinatie met sportactiviteiten bestemd voor jong en oud, muziek maken. Ook combinatie van jong en oud.
- **Steunpunt** voor ouderen, waar vraag en aanbod (van diensten) bij elkaar wordt gebracht.
- **Dagopvang** voor ouderen dicht in de buurt, bijvoorbeeld in 't Rondeel.
- **Supermarkt** behouden.

Doen: onderzoeken waar behoefte aan is

Waar de ouderen precies behoefte aan hebben, is niet bekend. En het is riskant om dat zelf in te gaan vullen. Het is daarom aan te raden om te onderzoeken waar precies behoefte aan is. Het gaat dan om allerlei voorzieningen en activiteiten. Er wordt ook al heel wat georganiseerd in het dorp, daar zit kracht en mogelijkheden.

3.3 Kleinschalige nieuwbouw als wens

Een veelgehoorde wens in De Noord is kleinschalige nieuwbouw. Niet omdat men zelf graag een andere woning wil, maar om mogelijk te maken dat kinderen in het dorp blijven wonen (of kunnen terugkeren) en om de verenigingen en de voorzieningen te kunnen behouden. De gemeente geeft woningbouw in De Noord op korte termijn de komende jaren echter geen prioriteit. Er is dan ook niet nadrukkelijk aandacht voor geweest op 12 december.

Bouwen voor het dorp

Het laatste nieuwbouwproject heeft bewezen dat er vraag was vanuit het dorp. Op het Noordereiland zijn veelal (75%) mensen komen wonen die een binding hebben met het dorp. Ze zijn er opgegroeid en zien ook hun kinderen graag in De Noord opgroeien.

Het Noordereiland bevindt zich nu in de eindfase van het woonrijp maken en is bijna klaar. Er is nog een aantal kavels te koop en een paar huurwoningen zijn nog niet bewoond. Bewoners zijn bang dat er (te) veel jaren overheen gaan voor een volgend nieuwbouwproject zich aandient. Tussen de bouw van Noordereiland en het project daarvoor zat een periode van ca. 15 jaar. En, zo zegt men, dat is te zien in een dip in het aantal jeugdleden bij verenigingen, zoals bij de voetbalvereniging. Een kans voor nieuwbouw is de wens van glastuinbouw om te verhuizen naar een plek waar meer uitbreiding mogelijk is. Dit past ook binnen de uitgangspunten van de herstructurering van Alton. Een kleine uitbreiding van

Noordereiland is wellicht op termijn mogelijk als een huidige glastuinder uit de Plaetmanstraat gaat verhuizen naar een grotere kavel in het Altongebied.

Geen nieuwe plannen in De Noord

Een heikel punt is echter, dat de huidige woningmarkt niet mee zit. De gemeente heeft aangegeven dat zij voorrang geeft aan woningbouw in Heerhugowaard zelf, op plekken waar projecten nog moeten worden afgerond. Ook de laatste woningbouw in De Noord (de nog beschikbare kavels op het Noordereiland) kunnen nog worden bebouwd. Op de korte termijn komt er daarom geen nieuwbouw in De Noord. Op de middellange termijn (tussen 5 à 10 jaar) is nieuwbouw wel bespreekbaar. Wellicht is de situatie op de woningmarkt dan anders en zijn er weer mogelijkheden.

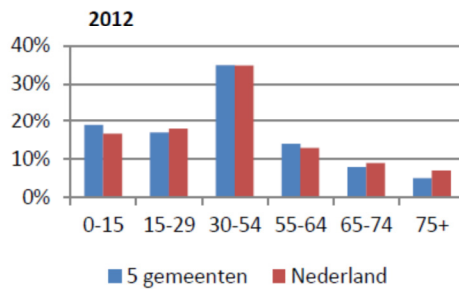
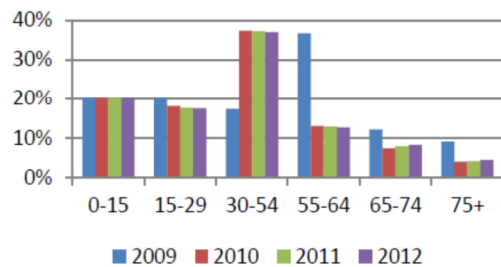
Bijlage 1: Factsheets statistieken

1. Sociaal maatschappelijke indicatoren

1.1 Bevolking	2009	2010	2011	2012	<i>gemiddeld kernen</i> 2012
aantal inwoners	50.880	51.180	51.985	52.485	
aantal huishoudens	20.460	20.625	21.025	21.250	
gem. huishoudensgrootte	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4

Leeftijdsofbouw

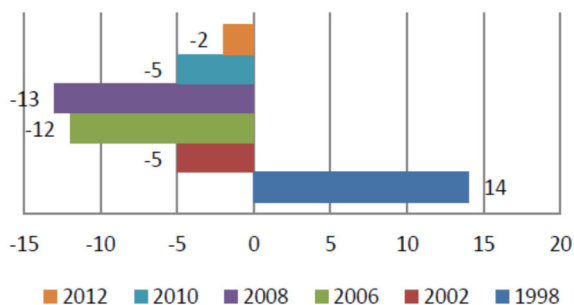
Bron: CBS

1.2 Persoonlijke kansen	2009	2010	2011	2012	<i>gemiddeld kernen</i> 2011
Inkomen					
% inwoners laag inkomen (\leq € 19,200 CBS)	32%	32%	32%	nb	32%
% inwoners hoog inkomen (\geq € 41,300 CBS)	22%	21%	20%	nb	25%
% huish. onder of rond sociaal minimum	14%	0%	6%	5%	8%
gem. jaarinkomen per inw	20.900	21.300	21.300	nb	22.247

1.3 Meedoen	2009	2010	2011	2012	<i>gemiddeld kernen</i>
Arbeidsparticipatie					
alg. bijstandsuitkering, per 1000 hh	54	21	24	nb	18 (2011)
mantelzorg geven	nb	nb	nb	14%	12%
vrijwilligerswerk	

1.4 Leefomgeving

Score sociaal veiligheid: positief

indicatoren score sociale veiligheid:
vernieling
verstoring openbare orde
gewelddisdrijven
diefstal uit de auto
overlast

*score kan tussen -50 (grote, negatieve afwijking) en 50+ (grote positieve afwijking) liggen. 0 is in dit geval de score van het landelijk gemiddelde

Bron: leefbarometer.nl

2.1 Gezondheid	2012	prognose	gemiddeld kernen	
		2016	2012	2016
% mensen met psychisch onwelbevinden	30%	6,3%	25%	1,4%
vraag huisartsenzorg (contactminuten per inwoner)	33	10,6%	34,6	5,4%
matig tot slecht ervaren gezondheid	9%	9%	18%	9,0%

2. Voorzieningen

2.2 Winkels*	Afstand tot (km)			
winkel voor niet-dagelijkse boodschappen	0,8			
supermarkt, dagelijkse boodschappen	0,7			

2.3 Medisch*	Afstand tot (km)			
huisartsenpraktijk	nb			
huisartsenpost	6,5			
fysiotherapeut	nb			
ziekenhuis (incl buitenpolikliniek)	2,1			

2.4 Ontmoeting*	aantal	1km	3km	5km
buurt-/dorpshuis	1			
cafe		1	6	nb

2.5 Handig voor ouders*	afstand	aantal		
		<3km	<5km	<10km
kinderdagverblijf	2,1	16	nb	nb
buitenschoolse opvang	2,3	0	nb	nb
basisschool	1,9	12	nb	nb
voortgezet onderwijs		3	5	14
voortgezet onderwijs HAVO/VWO		2	2	7

2.6 Bereikbaarheid*	Afstand tot (km)			
oprit hoofdverkeersweg	1,8			
treinstation	2,6			
belangrijk overstapstation trein	8,6			

2.7 Overig*	Afstand tot (km)			
afstand tot bibliotheek	2,0			
sportaccomodaties	.			

* bron: CBS 2012

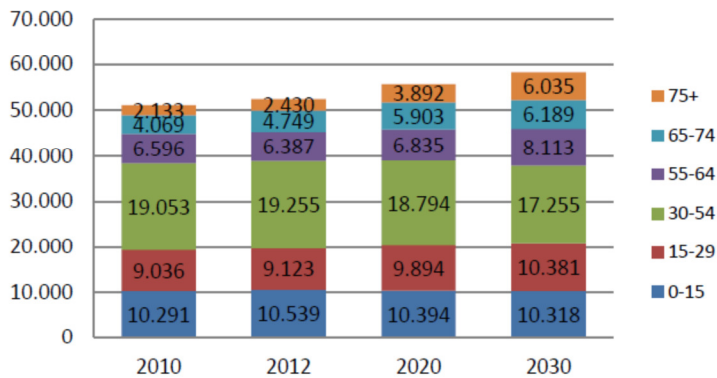
3. Woningvoorraad

3.1 Huur - koopwoningen	2009	2010	2011	2012
Verhouding				
% koopwoningen	70%	68%	69%	70%
% huurwoningen	30%	32%	31%	30%

3.3 Woningwaarde	2009	2010	2011	2012
gemiddeld in euros €	225.000	227.000	224.000	218.000

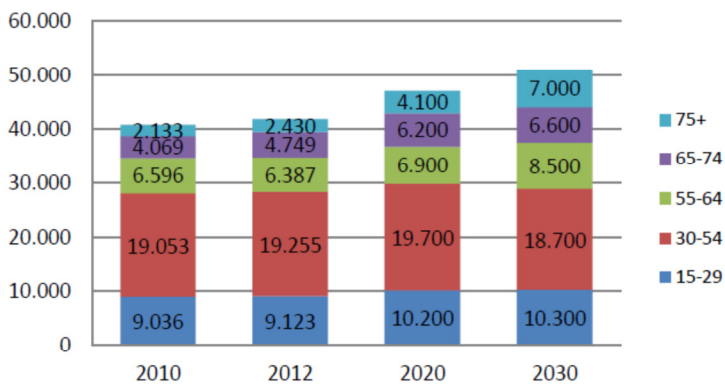
4. Demografische ontwikkelingen (alleen op gemeenteniveau inzichtelijk)

4.1 Bevolkingsprognose

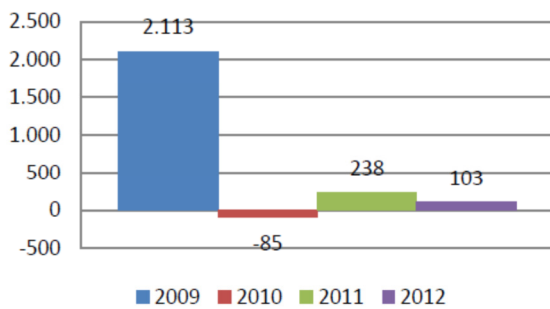
Bron: CBS

4.2 Huishoudensprognose

Bron: CBS

4.3 Migratie

Migratiesaldo in absolute getallen, bron: CBS

Toelichting:

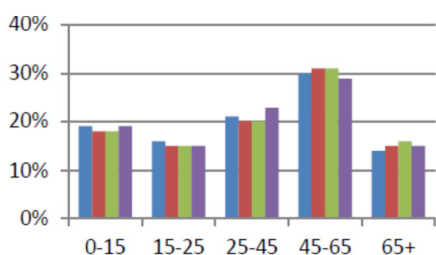
nb = niet beschikbaar

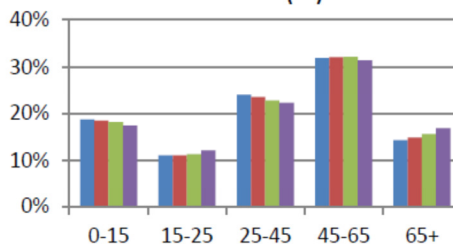
1. Sociaal maatschappelijke indicatoren

1.1 Bevolking	2009	2010	2011	2012
aantal inwoners	1.210	1.185	1.175	1.260
aantal huishoudens	450	450	450	490
gem. huishoudensgrootte	2,70	2,60	2,60	2,60

Leeftijdsopbouw

Totaal van alle kernen (21)

Bron: CBS

1.2 Persoonlijke kansen	2009	2010	2011	2012	gemiddeld kernen 2011
Inkomen					
% inwoners laag inkomen (\leq € 19,200 CBS)	32%	33%	29%	nb	32%
% inwoners hoog inkomen (\geq € 41,300 CBS)	33%	29%	29%	nb	25%
% huish. onder of rond sociaal minimum	8%	9%	nb	nb	8%
gem. inkomen per inwoner per jaar €	20.600	19.900	20.800	nb	22.143

1.3 Meedoen	2009	2010	2011	2012
-------------	------	------	------	------

Arbeidsparticipatie

alg. bijstandsuitkering, per 1000 hh	0	0	0	nb	18
--------------------------------------	---	---	---	----	----

1.4 Leefomgeving

Score sociale veiligheid:

zeer positief

bron: Leefbarometer.nl

2. Voorzieningen

2.2 Winkels*	afstand tot (km)
winkel voor niet-dagelijkse boodschappen	0,5
supermarkt, dagelijkse boodschappen	0,5

2.3 Medisch*	afstand tot (km)	aantal
huisartsenpraktijk	nb	
huisartsenpost	6,5	
ziekenhuis (incl buitenpolikliniek)	35	
fysiotherapeut		nb

2.4 Ontmoeting*	aantal			
	binnen 1km	<3km	<5km	<10km
buurt-/dorpshuis	0	0	0	0
café	1	1,1	nb	nb

aantal

2.5 Handig voor ouders*	afstand	<3km	<5km	<10km
kinderdagverblijf	1,0			
buitenschoolse opvang	1,0			
basisschool	0,9			
voortgezet onderwijs		0	2	5
voortgezet onderwijs HAVO/VWO		0	1	3

2.6 Bereikbaarheid*	Afstand tot (km)	aantal
OV-bushaltes		nb
oprit hoofdverkeersweg	2,0	
treinstation	5,6	
belangrijk overstapstation trein	13,4	

2.7 Overig*	Afstand tot (km)	aantal
bibliotheek	0,5	
sportaccommodaties		nb

* bron: CBS 2012

3. Woningvoorraad

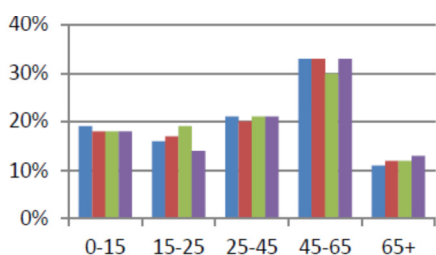
3.1 Huur - koopwoningen	2009	2010	2011	2012	gemiddeld kernen 2012
verhouding					
% koopwoningen	76%	73%	75%	78%	67%
% huurwoningen	23%	26%	25%	21%	33%
3.2 Woningwaarde	2009	2010	2011	2012	
gemiddeld €	291.000	288.000	283.000	273.000	269.209

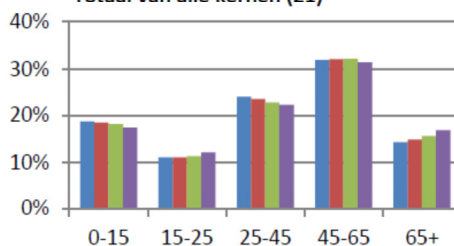
1. Sociaal maatschappelijke indicatoren

1.1 Bevolking	2009	2010	2011	2012
aantal inwoners	1.380	1.420	1.555	1.155
aantal huishoudens	490	495	535	410
gem. huishoudensgrootte	2,80	2,80	2,70	2,80

Leeftijdsopbouw

Totaal van alle kernen (21)

Bron: CBS

1.2 Persoonlijke kansen	2009	2010	2011	2012	gemiddeld kernen 2011
Inkomen					
% inwoners laag inkomen (\leq € 19,200 CBS)	23%	26%	24%	nb	32%
% inwoners hoog inkomen (\geq € 41,300 CBS)	47%	39%	34%	nb	25%
% huish. onder of rond sociaal minimum	9%	10%	nb	nb	8%
gem. inkomen per inwoner per jaar €	17.500	16.200	19.700	nb	22.143

1.3 Meedoen	2009	2010	2011	2012
-------------	------	------	------	------

Arbeidsparticipatie

alg. bijstandsuitkering, per 1000 hh	0	0	0	nb	18
--------------------------------------	---	---	---	----	----

1.4 Leefomgeving

Score sociale veiligheid:

zeer positief

bron: Leefbarometer.nl

2. Voorzieningen

2.2 Winkels*	afstand tot (km)
winkel voor niet-dagelijkse boodschappen	1,9
supermarkt, dagelijkse boodschappen	2,0

2.3 Medisch*	afstand tot (km)	aantal
huisartsenpraktijk	nb	
huisartsenpost	7,0	
ziekenhuis (incl buitenpolikliniek)	36	
fysiotherapeut		nb

2.4 Ontmoeting*	aantal			
	binnen 1km	<3km	<5km	<10km
buurt-/dorpshuis	0	0	0	0
café	0,1	2,6	nb	nb

aantal

2.5 Handig voor ouders*	afstand	<3km	<5km	<10km
kinderdagverblijf	0,1			
buitenschoolse opvang	0,1			
basisschool	0,1			
voortgezet onderwijs		0	1	7
voortgezet onderwijs HAVO/VWO		0	1	4

2.6 Bereikbaarheid*	Afstand tot (km)	aantal
OV-bushaltes		nb
oprit hoofdverkeersweg	1,2	
treinstation	5,7	
belangrijk overstapstation trein	13,6	

2.7 Overig*	Afstand tot (km)	aantal
bibliotheek	2,1	
sportaccommodaties		nb

* bron: CBS 2012

3. Woningvoorraad

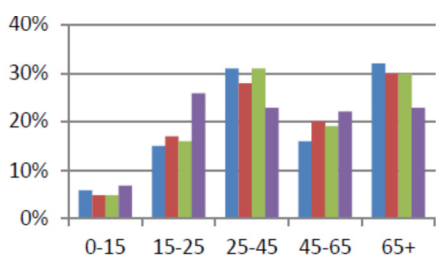
3.1 Huur - koopwoningen	2009	2010	2011	2012	<i>gemiddeld kernen 2012</i>
verhouding					
% koopwoningen	87%	84%	84%	31%	67%
% huurwoningen	12%	15%	15%	16%	33%
3.2 Woningwaarde	2009	2010	2011	2012	
gemiddeld €	400.000	385.000	374.000	358.000	269.209

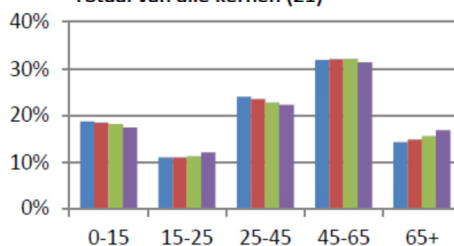
1. Sociaal maatschappelijke indicatoren

1.1 Bevolking	2009	2010	2011	2012
aantal inwoners	500	510	545	890
aantal huishoudens	120	130	125	205
gem. huishoudensgrootte	2,00	1,90	2,00	2,10

Leeftijdsoopbouw

Totaal van alle kernen (21)

Bron: CBS

1.2 Persoonlijke kansen	2009	2010	2011	2012	gemiddeld kernen 2011
Inkomen					
% inwoners laag inkomen (\leq € 19,200 CBS)	54%	56%	32%	nb	32%
% inwoners hoog inkomen (\geq € 41,300 CBS)	23%	13%	18%	nb	25%
% huish. onder of rond sociaal minimum	24%	12%	nb	nb	8%
gem. inkomen per inwoner per jaar €	14.500	15.700	15.700	nb	22.143

1.3 Meedoen	2009	2010	2011	2012
-------------	------	------	------	------

Arbeidsparticipatie

alg. bijstandsuitkering, per 1000 hh	0	0	0	nb	18
--------------------------------------	---	---	---	----	----

1.4 Leefomgeving

Score sociale veiligheid:

zeer positief

bron: Leefbarometer.nl

2. Voorzieningen

2.2 Winkels*	afstand tot (km)
winkel voor niet-dagelijkse boodschappen	1,2
supermarkt, dagelijkse boodschappen	1,5

2.3 Medisch*	afstand tot (km)	aantal
huisartsenpraktijk	nb	
huisartsenpost	9,0	
ziekenhuis (incl buitenpolikliniek)	33	
fysiotherapeut		nb

2.4 Ontmoeting*	aantal			
	binnen 1km	<3km	<5km	<10km
buurt-/dorpshuis	0	0	0	0
café	0	6,6	nb	nb

aantal

2.5 Handig voor ouders*	afstand	<3km	<5km	<10km
kinderdagverblijf	1,5			
buitenschoolse opvang	0,8			
basisschool	0,5			
voortgezet onderwijs		3	5	12
voortgezet onderwijs HAVO/VWO		1	3	5

2.6 Bereikbaarheid*	Afstand tot (km)	aantal
OV-bushaltes		nb
oprit hoofdverkeersweg	1,4	
treinstation	2,2	
belangrijk overstapstation trein	10,2	

2.7 Overig*	Afstand tot (km)	aantal
bibliotheek	2,2	
sportaccommodaties		nb

* bron: CBS 2012

3. Woningvoorraad

3.1 Huur - koopwoningen	2009	2010	2011	2012	<i>gemiddeld kernen 2012</i>
verhouding					
% koopwoningen	34%	29%	27%	42%	67%
% huurwoningen	65%	69%	71%	56%	33%
3.2 Woningwaarde	2009	2010	2011	2012	
gemiddeld €	185.000	185.000	175.000	230.000	269.209

Bijlage 2: Gesproken personen en partijen

Bewoners

- Dorpsraad De Noord / Veenhuizen:
 - Miranda Beers
 - Johan Zuurbier
 - Marcel van der Loos
 - Hans van Breugel
 - Tina van Breugel
- Johan Groen en Nic Buter van Stichting Dorpsbelang
- Jos Mooij
- Janet Wester
- Gea Klerq
- René de Vries, glastuinder en lid Humulus Lupulus
- De heer en mevrouw De Visser, beheerders van Het Zwaantje in Veenhuizen
- Richard De Vos, namens KBO De Noord
- Ca. 15 bewoners bij snackbar Hugo, de supermarkt, de bibliotheek en tijdens de Volksspelen
- Ca. 80 bewoners aanwezig tijdens de bewonersavond op 12 december 2013 in Café Bleeker

Gemeente

- Lucienne Braaksma, , gemeente Heerhugowaard
- Marja Comajta, Beleidsadviseur Wonen Welzijn Zorg, gemeente Heerhugowaard
- Gerlof Kloosterman, Coördinator Voorzieningen, gemeente Heerhugowaard
- Inge Vosse, Beleidsadviseur Sociaal Ruimtelijke Ontwikkelingen, gemeente Heerhugowaard
- Nils Olivier, wijkmanager De Noord, gemeente Heerhugowaard
- Nathalie de Groot, Afdeling Economie & Vastgoed, gemeente Heerhugowaard

Overig:

- Dave Vlaming en Bert Cozijnse, Ontwikkelingsmaatschappij Noord-Holland Noord
- Tine Boeve, teamleider Heerhugowaard Noord, Eveen thuiszorg
- Janneke Goudsblom en Tinie de Grave, WonenPlus Heerhugowaard
- Erna Winters en Hanneke Idema, Bibliotheek Kennemerland
- Trudy Steenbergen en Tineke Schilder, Vereniging Kleine Kernen Noord-Holland

Overige bronnen

- Kompas op De Noord – visiedeel
- Kompas op De Noord – wijkplan
- Wijkmonitor Heerhugowaard 2011 en Wijkmonitor Heerhugowaard 2013
- Gezondheidsenquête ouderen Heerhugowaard 2009
- www.heerhugowaarddenoord.nl (website)
- www.humuluslupulus.nl (website)
- WonenPlus Heerhugowaard, Resultaten Preventief Huisbezoek 2011
- <http://historisch-heerhugowaard.geschiedenisbank-nh.nl> (website)